

ingediend op **1322** (2021-2022) – Nr. 1
7 juni 2022 (2021-2022)

Voorstel van resolutie

van Johan Danen, Mieke Schauvliege en Björn Rzoska

over het asbestsaneringsbeleid in Vlaanderen

TOELICHTING

De productie en toepassing van asbest en asbesthoudende materialen is in België sinds 1998 verboden. Toch is er in Vlaanderen nog veel asbesthoudend materiaal in omloop, vooral in de vorm van dakleien, gevelbekleding, golfplaten en nutsleidingen. Asbestafval (draailingen) werden ook gebruikt voor de aanleg van paden en opritten.

Meer dan twintig jaar na het verbod op het gebruik van asbest is Vlaanderen dus nog steeds niet asbestveilig. Terwijl blootstelling aan asbest maximaal moet worden vermeden, mikt de huidige Vlaamse Regering op een asbestveilig Vlaanderen in 2040.

Volgens de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) zouden in Vlaanderen gebouwen en infrastructuur die dateren van voor 2001, zo'n 2,3 miljoen ton aan asbesthoudende toepassingen bevatten, goed voor:

- ruim 2,8 miljoen woningen;
- 354.000 niet-residentiële gebouwen;
- 40.000 kilometer aan nutsleidingen.



Hechtgebonden asbesttoepassingen vormen geen acuut risico voor de gezondheid, maar door verwerking of bij werkzaamheden kunnen wel gevaarlijke asbestvezels vrijkomen. Dat geldt met name voor veel asbestdaken: hoe langer er wordt gewacht, hoe groter het risico wordt.

Op 20 juli 2018 keurde de Vlaamse Regering het actieplan Asbestafbouw goed om te komen tot een versnelde verwijdering van asbesthoudende materialen die mogelijk asbestvezels vrijgeven:

- de asbestinventaris is vanaf 2022 verplicht bij de verkoop van een woning en vanaf 2032 voor alle woningen die dateren van voor 2001;
- tegen 2034 moeten de meest risicovolle asbesttoepassingen worden weggenomen uit Vlaamse gebouwen en woningen, bijvoorbeeld asbestcementen daken en gevels, en niet-hechtgebonden asbesttoepassingen;
- tegen 2040 moet Vlaanderen asbestveilig zijn. Concreet betekent dit dat tegen dan alle andere asbesttoepassingen in slechte staat verwijderd moeten zijn.

Voorlopig zijn beide streefdata alleen wettelijk verplicht voor overheidsgebouwen en -infrastructuur. Voor particulieren en private eigenaars geldt de verplichting nog niet. De Vlaamse Regering plant wel extra maatregelen als de afbouw van asbest tegen 2034 en 2040 niet voldoende snel vordert. Tijdens onderhouds- of renovatiewerken aan een gebouw moet elke eigenaar voortaan de asbesttoepassingen wegnemen die door de werkzaamheden eenvoudig bereikbaar zijn.

In de loop van 2022 zou de OVAM dat asbestafbouwplan een eerste keer evalueren.

Asbest in het relanceplan

In november 2020 kondigde de minister, in het kader van het Vlaamse relanceplan, nog extra middelen aan voor het asbestafbouwbeleid. Voor 2021-2022 wordt namelijk een bedrag van 124 miljoen euro uitgetrokken, waarvan:

- 84 miljoen euro voor particulieren die bij isolatiewerken tegelijkertijd asbesthoudende materialen uit daken of muren verwijderen. Dat komt eigenlijk neer op een verhoging van de isolatiepremies;
- 40 miljoen euro via het Departement Omgeving, waarvan:
 - 6,2 miljoen euro per jaar voor sectorprotocollen. Het gaat om prioritaire doelgroepen zoals scholen en zorginstellingen;
 - 13,8 miljoen euro per jaar voor de ondersteuning van lokale besturen om asbest op een veilige manier op te halen.

Asbest in drinkwater

In de commissie Leefmilieu werd in het verleden gediscussieerd over het probleem van waterleidingen van asbestcement. Vandaag bezit Vlaanderen nog bijna 18.000 kilometer aan asbestleidingen, goed voor meer dan 28 procent van het waterleidingnet.¹ Dat er asbest in het kraanwater zit, is zeker: de concentraties elders in de wereld variëren van enkele vezels per liter tot honderden miljoenen, soms miljarden. Zeker als het water relatief zurig is, lost geleidelijk kalk op uit de leidingwand, waarna ook asbestvezeltjes loslaten. De vorige en huidige minister beroepen zich op de Wereldgezondheidsorganisatie (WGO), die aangeeft dat asbest in drinkwater geen risico zou vormen. Ook uit meetcampagnes van de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) in 2015, 2017 en 2019 werd geen asbest teruggevonden in drinkwater.

Enkele studies suggereren wél een mogelijke link met kanker, en de kans op verspreiding van asbestvezels vanuit de darmen naar de rest van het lichaam en naar het nageslacht.² De sussende richtlijn van de WGO heeft grote gevolgen: overheden steunen erop om zichzelf en de bevolking gerust te stellen, en waterbedrijven voelen zich niet genoodzaakt om het leidingnet versneld te vernieuwen.

Asbest en gezondheid

Asbest is een commerciële term voor natuurlijke mineralen – silicaten – met een vezelachtige structuur die zich in steeds dunnere vezels splitsen. Die kunnen worden ingeademd en tot diep in de longen dringen. Er bestaan verschillende soorten asbest: het gaat onder meer om blauwe, bruine en witte asbest. Asbest had in het verleden tal van toepassingen. De ongebonden versie werd gebruikt voor spuitasbest, thermische isolatie, asbestkoorden en -textiel, asbestpapier en -karton. Gebonden asbest werd onder meer gebruikt voor asbestcement (leien en golfplaten), die bekend staat onder de naam Eternit en afkomstig is van het bedrijf Eternit. Dat asbest kankerverwekkend is, is bekend sinds de jaren 60. De eerste informatie werd al bekend in de jaren 50. Directe blootstelling of omgevingsblootstelling veroorzaakt asbestose, pleurakanker of kwaadaardig mesotheliom of longkanker en buikvlieskanker. De kankers treden op na een lange latentieperiode (tot soms dertig jaar). Vandaar dat het aantal slachtoffers door asbestgebruik in het verleden nu nog altijd oploopt. Daarbij komen de risico's van nieuwe blootstelling aan verwerende asbesthoudende materialen vandaag.

In 2016 werd het totale aantal asbestslachtoffers in België geschat op 1251, meer dan het dubbele van het jaarlijkse aantal verkeersdoden in België. Het cijfer is wellicht een onderschatting: het aantal gevallen van asbestose en asbestgerelateerde

¹ *Schriftelijke vragen* VI.Parl. 2020-21, nr. 346, aan minister Zuhal Demir

² <https://www.eoswetenschap.eu/gezondheid/asbest-ons-leidingwater>

strottenhoofd- en eierstokkankers zijn nog niet meegeteld. Bij de diagnose van kanker is het immers moeilijk om asbest aan te wijzen als oorzaak.

Historische schuld, ook van de overheid

In 1953 werd asbestose als beroepsziekte erkend in België. In 1955 was er het eerste epidemiologische bewijs van het verband tussen blootstelling aan asbest en bronchus- en longkanker. In 1960 kwam er een afdoend epidemiologisch bewijs van het verband tussen de blootstelling aan asbest en pleuramesothelioom. In 1982 werd mesothelioom erkend als beroepsziekte in België. En in 1983 werd de Europese richtlijn 83/477/EEG betreffende de bescherming van werknemers tegen de risico's van blootstelling aan asbest op het werk goedgekeurd. Die richtlijn werd in 1986 omgezet in Belgisch recht. Het duurde echter tot 1998 voordat de productie en het merendeel van de asbesttoepassingen in België verboden werden. Daarmee scoorde België bijzonder slecht in vergelijking met andere landen. Pas in 2005 werd asbest verboden in heel de Europese Unie. Vanuit de asbestindustrie werd jarenlang hard gelobbyd om regelgeving af te blokken. Zowel de asbestproducenten als de overheid hebben te lang gedoogd dat de risico's van asbest werden geminimaliseerd, waardoor een wettelijke regeling uitbleef. Dat heet schuldig verzuim. Dat betekent dat zowel de overheid als de sector elk de verantwoordelijkheid op zich moeten nemen voor de sanering van het vele asbest dat in Vlaanderen nog in omloop is en door toenemende verwerking steeds meer gezondheidsrisico's oplevert. Dat betekent ook dat de overheid en de sector samen de morele plicht hebben om de kosten die nodig zijn om die sanering zo snel mogelijk tot een goed einde te brengen, op zich moeten nemen, zoals er nu ook al een bijdrage is aan het (federale) Asbestfonds om asbestslachtoffers te vergoeden.

Lessen uit de Nederlandse ervaring

In Nederland hadden de beleidsmakers aanvankelijk de intentie om tegen 1 januari 2024 een asbestdakenverbod in te stellen en Nederland op die manier asbestvrij te maken. Maar dat gaf aanleiding tot grote discussies over de financiële en praktische haalbaarheid en de uitvoerbaarheid van dat asbestdakenverbod. Het verbod werd eerst uitgesteld tot 31 december 2024 en daarna tot 1 januari 2028, maar werd vervolgens op 4 juni 2019 verworpen door de Eerste Kamer. Als alternatief ondertekende minister Stientje van Veldhoven op 2 maart 2020 samen met de provincies, gemeenten, brancheverenigingen, Milieu Centraal en het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid de Samenwerkingsverklaring Aanpak van asbestdaken.

De les die uit de gang van zaken bij de noorderburen kan worden getrokken, is dat er van bij de aanvang duidelijkheid moet zijn over de financiële investeringsruimte voor een asbestsanering op grotere schaal. De overheid moet haar verantwoordelijkheid opnemen en budgetten vastleggen voor een langere periode. Daarnaast is het van essentieel belang dat ook de sector zelf wordt aangesproken, want die draagt toch de eerste verantwoordelijkheid.

Voorstellen en actiepunten

1. Oprichting van een asbestsaneringsfonds op Vlaams niveau

Op dit moment bestaat er een fonds voor asbestslachtoffers op federaal niveau: het Asbestfonds. De indieners van dit voorstel van resolutie stellen voor om daarnaast op Vlaams niveau een saneringsfonds voor asbest op te richten. Dat asbestsaneringsfonds wordt bij voorkeur deels gespijsd door de Vlaamse overheid, deels door de voormalige asbestproducenten. De grootte van de bijdrage van de verschillende producenten wordt in dat geval bepaald op basis van het historische aandeel van het bedrijf in de asbestproductie en -afzet in Vlaanderen. De bedrijven die in het verleden asbest hebben geproduceerd of verwerkt, moeten een rechtmatige

bijdrage aan het asbestsaneringsfonds leveren. Het fonds kan aangesproken worden voor de hieronder opgesomde actiepunten.

2. Gratis asbestscreening op aanvraag in particuliere woningen vóór een renovatie

In het koninklijk besluit van 16 maart 2006 werden strenge regels vastgelegd om werknemers te beschermen tegen de blootstelling aan asbest, bijvoorbeeld bij de verwijdering van asbesthoudende materialen. Logischerwijs moet dezelfde voorzorg aan de dag worden gelegd door particulieren die asbest willen wegnemen. Maar het is specialistenwerk om de verschillende types van asbest te herkennen. Asbestgolfplaten zijn makkelijk herkenbaar, maar het wordt heel wat anders als het gaat over asbest in vloerbedekkingen. Door de grote risico's is ook deskundig advies nodig over de wijze van verwijdering. Mensen met ervaring of met de nodige opleiding moeten ter plaatse komen vaststellen of er asbest is en kunnen uitleggen hoe dat veilig kan worden verwijderd. Die dienst moet gratis geleverd worden. De OVAM en intercommunales geven nu wel advies via brochures en filmpjes, en ze komen het asbest gratis ophalen, maar alleen gedurende de projectperiode waarvoor er een subsidie ontvangen werd, dus binnen een periode van twee jaar (zie het ministerieel besluit van 29 mei 2019 houdende vaststelling van nadere regels voor de subsidiëring van bepaalde werken, leveringen en diensten die in het Vlaamse Gewest door of op initiatief van lokale besturen worden uitgevoerd³). De materialen moeten aangekocht worden. Een test om vast te stellen of iets asbest bevat, kost minstens 50 euro.

3. Onmiddellijke operationalisering van het asbestattest, waarbij bij verkoop ook potentiële kopers inzage krijgen in dat attest

In Vlaanderen is de opmaak van een asbestinventaris alleen verplicht voor overheidsgebouwen (en scholen). Intussen is het asbestattest ook verplicht bij de overdracht van woningen, maar het zou beter zijn als dat asbestattest – naar analogie van het energieprestatiecertificaat – beschikbaar wordt gesteld aan potentiële kopers, dus vóór de ondertekening van het compromis. In de loop van 2022 zal een asbestinventaris onderdeel uitmaken van het digitale paspoort van woningen of de woningpas. Vanaf 2032 moet elke woning die dateert van voor 2001, daarover beschikken. In de tussenperiode 2022-2032 kan ook een asbestattest verplicht worden voor vergunningsplichtige verbouwingen, met name voor verbouwingen waarvoor een energieprestatiecertificaat (EPC) moet worden opgesteld.

4. Een Vlaams meld- en steunpunt voor asbest

Er wordt een Vlaams meld- en steunpunt voor asbest opgericht, dat eventueel geïntegreerd wordt in de bestaande structuur rond milieu en gezondheid. De OVAM en/of het agentschap Zorg en Gezondheid kunnen daarvoor samenwerken met de bouwsector, bijvoorbeeld met de Vlaamse Confederatie Bouw. Dat meld- en steunpunt zorgt voor degelijke informatie en sensibilisatie, en organiseert laagdrempelige vormingen over asbestverwijdering voor particulieren. Het begeleidt het (laten) uitvoeren van de asbestscreenings in particuliere woningen en het wordt decentraal vertakt via een loket voor vragen van de eerste lijn in de Logo's en in de gemeenten (Logo: loco-regionaal gezondheidsoverleg en -organisatie).

5. Een tegemoetkoming in de kosten voor de sanering van particuliere woningen en gebouwen

De kosten voor de sanering van woningen kunnen hoog oplopen. Het asbestsaneringsfonds zou voor een belangrijk deel in die kosten moeten tegemoetkomen.

³ https://ovam.vlaanderen.be/documents/177281/0/MB_290519_geconsolideerde+versie.pdf/b3ba00ad-f0d8-ae59-d099-25833444d708?t=1620985658486&download=true

Wat is de regeling nu?

Sinds 2021 wordt de premie voor het aanbrengen van dak- of gevelisolatie met 8 euro/m² verhoogd als asbesthoudende dak- of gevelbekleding of onderdakplaten worden verwijderd. De minister kan nog geen cijfers geven over het succes van die maatregel.⁴ Met die verhoging wordt maar in een deel van de behoefte voorzien. Voor het verwijderen van een asbestdak op loodsen of stallen en het tegelijk plaatsen van zonnepanelen wordt een tijdelijke premie toegekend. Ook daarvan is het effect nog niet duidelijk. En ook dat is een maar zeer partiële maatregel.

De asbestverwijdering bij landbouwondernemingen, sociale woningen en zorgvoorzieningen (VIPA) loopt nu via protocollen: ook daarvoor is een hogere tegemoetkoming vanuit het asbestsaneringsfonds wenselijk.

De OVAM subsidieert asbestafbouwprojecten van lokale besturen die voor hun inwoners ophaling aan huis van asbestcementen afval in platenzakken of containers organiseren, verpakkingsmateriaal aanbieden om zelf kleine hoeveelheden asbestcement veilig naar het recyclagepark te brengen, een samenaankoop organiseren voor de vervanging van asbesthoudende dak- of gevelbekleding, eventueel in combinatie met de ophaling aan huis en/of een samenaankoop organiseren voor de verwijdering van niet-hechtgebonden asbesttoepassingen zoals leidingisolatie of vloerbekleding door een erkende asbestverwijderaar. Lokale besturen kunnen voor hun eigen gebouwen ook deelnemen aan projecten voor de ophaling van asbestcementen afval. Hoeveel asbestafbouwprojecten de OVAM kan subsidiëren, is afhankelijk van de financiële middelen die Vlaanderen daarvoor vrijmaakt. Een asbestsaneringsfonds kan helpen om de continuïteit in de financiering te garanderen.

Naar een nieuwe regeling

Als er asbest wordt aangetroffen in een particuliere woning, is het essentieel dat het ook op een veilige manier verwijderd wordt, zeker als het gaat om asbest in losse vorm zoals spuitasbest, het zogenaamde niet-hechtgebonden asbest. Wie het asbest laat verwijderen door een geregistreerde inzamelaar of een erkende asbestverwijderaar, heeft recht op een tegemoetkoming uit het Vlaamse asbestsaneringsfonds, die twee derde van de totale kostprijs bedraagt. Bovendien kunnen de totale kosten geprefinancierd worden, zodat ook mensen met lagere inkomens niet terugschrikken voor noodzakelijke asbestsaneringen. Voor sociale doelgroepen worden de kosten integraal terugbetaald. Ook beheerders of verenigingen van eigenaars moeten recht hebben op die tegemoetkoming.

6. Verbod op asbestdaken vanaf 2030

Een verbod op asbestdaken, zoals dat oorspronkelijk was gepland in Nederland, blijft een goed idee, maar er moet dan voldoende tijd voor worden uitgetrokken. 2030 is dan een mooie doelstelling, want uiteindelijk is er ook de nodige urgentie. Asbest op daken gaat verweren en wordt een bedreiging voor de gezondheid. De invoering van een dergelijk verbod moet dan gepaard gaan met ernstige inspanningen op het vlak van ondersteuning van gezinnen, verenigingen en (landbouw)bedrijven. Als de lopende proefprojecten rond samenaankopen van asbestverwijdering positief geëvalueerd worden, kan ook voor een veralgemening van die aanpak worden gekozen, op voorwaarde dat er voldoende steun wordt uitgetrokken met middelen uit het asbestsaneringsfonds.

Naast asbestdaken zijn er ook asbestdakbeschotten (aanwezig onder de dakpannen) en bodems van de afwateringszones van asbestdaken zonder dakgoot. Ook daarvoor is sanering aangewezen.

⁴ *Schriftelijke vragen* VI. Parl. 2021-22, nr. 309, aan minister Zuhal Demir

7. Prioriteit voor de versnelde asbestsanering in scholen

Als het gaat over kwetsbaarheid voor milieu- en gezondheidsproblemen, zijn kinderen sowieso een gevoelige groep. Door hun jonge leeftijd en het gegeven dat ze elke dag urenlang op school zitten, moeten zij dé prioritaire doelgroep zijn. Scholen moeten over een asbestinventaris en een asbestbeleidsplan beschikken. De inventarisatie van asbest in schoolgebouwen komt intussen op gang.

Uit de resultaten van de laatste 'Schoolgebouwenmonitor 2018-2019' blijkt dat er voor 94,5 procent van de vestigingsplaatsen een asbestinventaris werd opgemaakt. In 58,1 procent van de vestigingsplaatsen waarvoor een asbestinventaris werd opgemaakt, was asbest aanwezig. Die cijfers stemmen echter niet overeen met de cijfers uit het OVAM-rapport 'Steekproef asbestinventaris in scholen', dat in februari 2018 werd gepubliceerd. Uit de uitgevoerde steekproef bij 300 scholen bleek dat 88 scholen (30 procent) niet over een asbestinventaris beschikten of alleen een analyserapport ter identificatie van een asbestverdacht materiaal in hun bezit hadden. Dat analyserapport deed maar uitspraak over één locatie, maar gaf geen informatie over andere mogelijke asbesthoudende materialen in het gebouw. In het OVAM-rapport werd ook al vastgesteld dat de gerapporteerde cijfers van de 'Schoolgebouwenmonitor 2013' veel positiever uitvielen dan de cijfers uit de streekproef. In de 'Schoolgebouwenmonitor 2013' werd gemeld dat er voor 92 procent van de vestigingsplaatsen een asbestinventaris werd opgemaakt.

In de 'Schoolgebouwenmonitor 2018-2019' werd ook niet gevraagd hoeveel van de vestigingen waar asbest werd aangetroffen, beschikken over een beheersprogramma.

De kosten voor de inventarisatie van asbest-, risicobeheersings- en verwijderingsmaatregelen worden nu deels ingebracht door de OVAM (50 procent), en deels door het onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap (GO!) en het Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs (AGION). Uit de steekproef die de OVAM in 2018 publiceerde, bleek echter dat veel scholen niet over een (volledige) asbestinventaris beschikten. Om een duidelijk zicht te krijgen op de risico's en de daaraan verbonden saneringskosten, moet de overheid erop toezien dat alle scholen beschikken over een volledige asbestinventaris.

Voor de risicobeheersings- en verwijderingsmaatregelen kunnen scholen werken via raamcontracten. Toch blijven beveiliging en sanering hoge kosten betekenen voor scholen. Vanuit het asbestsaneringsfonds moet een hogere bijdrage in de saneringskosten mogelijk worden.

8. De uitbouw van een kwaliteitsvolle ontvangstinstallatie voor asbestafval in alle gemeentelijke containerparken

Particulieren die ervoor kiezen om hechtgebonden asbest (bijvoorbeeld leien en golfplaten) te verwijderen, moeten in hun eigen gemeente terecht kunnen bij hun gemeentelijk containerpark. Het afleveren van dat asbestafval is steeds gratis. Sluikstorten van asbest moet tot elke prijs worden vermeden.

Het gebruik van afgesloten kapelcontainers moet verplicht worden. Open containers voor de opslag van asbestafval (al dan niet in zakken) volstaan niet.

Gemeenten kunnen voor de inrichting en de beveiliging ervan extra middelen vragen aan het asbestsaneringsfonds. Voor het gevaarlijkere ongebonden asbest wordt, wegens het hoge gezondheidsrisico, met gespecialiseerde firma's gewerkt. Voor de betaling van die firma's kan de particulier (of de vereniging van eigenaars) een beroep doen op de tegemoetkoming.

9. De sanering van asbestbodems

De OVAM heeft in de periode 2004-2011 al een saneringsproject uitgevoerd voor asbestcementdraailingen die gebruikt werden voor wegen en opritten in negentien gemeenten in de streek rond Kapelle-op-den-Bos en Willebroek. Een tweede saneringsproject is dat aan de Langerbruggekaai in Gent.

De OVAM is sinds 2014 ook bezig met het onderzoeken en saneren van de al bekende, aangemelde terreinen van asbestproductieafval. De OVAM werkt in drie fasen: inventarisatie, onderzoek en vervolgens sanering, als eigenaars daarom verzoeken. De OVAM betaalt de kosten; de eigenaars betalen de heraanleg van de bovenste laag.

Als asbest in de bodem wordt aangetroffen, kan het noodzakelijk zijn een beschrijvend bodemonderzoek te laten opmaken door een erkend bodemsaneringsdeskundige. Op die manier worden de omvang en het risico van de asbestverontreiniging bepaald. Als de asbestverontreiniging meer dan 100 mg/kg ds bedraagt, moet een saneringsprocedure opgestart worden. Meestal gebeurt dat door ontgraving onder begeleiding van een erkend bodemsaneringsdeskundige.

Wat is de regeling nu?

De verplichting om een bodemonderzoek en -sanering uit te voeren rust op de saneringsplichtige. Dat is:

- de exploitant, als op de grond waar de bodemverontreiniging tot stand kwam, een inrichting gevestigd is die vergunnings- of meldingsplichtig is;
- bij gebrek aan een exploitant, de gebruiker van de grond waarop de bodemverontreiniging tot stand kwam;
- bij gebrek aan een exploitant en gebruiker, de eigenaar van de grond waarop de bodemverontreiniging tot stand kwam.

Naar een nieuwe regeling

Als het gaat om verontreinigde bodems bij particulieren, moet er ook in een tegemoetkoming vanuit het asbestsaneringsfonds voorzien worden.

10. Preventieve maatregelen bij asbestwaterleidingen

Aan het huidige tempo van vernieuwingen kan het nog honderd jaar duren voor alle asbestleidingen in Vlaanderen verdwenen zijn. Dat is vanuit het voorzorgsprincipe moeilijk te verantwoorden. Vandaar drie voorstellen:

- a) het drinkwater wordt zo verkregen dat de eigenschappen van het water afgifte van asbest uit leidingen maximaal kunnen vermijden (opname van de saturatie-index in het Drinkwaterbesluit). Dat is een maatregel die 'aangewezen en haalbaar' is volgens het VMM-onderzoek⁵;
- b) drinkwatermaatschappijen voeren een programma uit van 'relining' of 'sliplining' van asbestleidingen. Daarbij wordt in een bestaande waterleidingbuis een nieuwe buisconstructie ('relining', zoals werd uitgetest in het Nederlandse Sittard) of een nieuwe smallere buis ingebracht ('sliplining'), zonder dat buizen moeten worden opgegraven;

⁵ <https://www.vmm.be/publicaties/asbest-in-drinkwater-evaluatie-en-opvolging-in-2015>, p. 16.

- c) bij de vervanging van drinkwaterleidingen wordt voorrang gegeven aan leidingen die een mogelijk risico inhouden voor de gezondheid (loden leidingen en asbestleidingen, cf. de sectorale beslissingsboom rond de aanpak van de vervanging van leidingen uit asbestcement binnen de sector, in overleg met de OVAM).

Voor de twee eerste (bewarende) maatregelen kan een beroep worden gedaan op het asbestsaneringsfonds.

Johan DANEN
Mieke SCHAUVLIEGE
Björn RZOSKA

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

- overwegende dat:
 - 1° het al sinds de jaren 50 duidelijk is dat asbest kanker kan veroorzaken;
 - 2° het Asbestfonds in België in 2019 227, in 2020 192 en in 2021 207 gevallen van mesothelioom of longvlieskanker door asbest heeft erkend, zowel bij slachtoffers door professionele blootstelling als door omgevingsblootstelling;
 - 3° door verwerking of werkzaamheden de risico's op het vrijkomen van asbest ook bij hechtgebonden toepassingen jaar na jaar toenemen en voor een deel van het asbest 'de houdbaarheidsdatum' allang overschreden is;
 - 4° gezinnen en kleine bedrijven met grote kosten geconfronteerd worden als ze asbest ontdekken en daardoor in de verleiding komen om te kiezen voor minder professionele oplossingen;
 - 5° er een veilige inzameling en verwerking van asbestafval nodig is;
- gelet op:
 - 1° de verantwoordelijkheid van bedrijven die vroeger asbest hebben geproduceerd en gebruikt, ook op het moment dat ze al weet hadden van de grote gezondheidsrisico's die daaraan verbonden waren;
 - 2° de verantwoordelijkheid van overheden op alle niveaus, zowel Europees, federaal, Vlaams als lokaal, die pas laat wettelijke verbodsmaatregelen of voorzorgsmaatregelen genomen hebben;
- vraagt aan de Vlaamse Regering om het volgende tienpuntenplan uit te voeren:
 - 1° de oprichting van een asbestsaneringsfonds op Vlaams niveau;
 - 2° een gratis asbestscreening op aanvraag in particuliere woningen, waarbij de asbestscreening aan renovatie voorafgaat;
 - 3° de onmiddellijke operationalisering van het asbestattest;
 - 4° de oprichting van een Vlaams meld- en steunpunt voor asbest;
 - 5° het voorzien in een tussenkomst in de kosten voor de sanering van particuliere woningen en gebouwen;
 - 6° de instelling van een verbod op asbestdaken vanaf 2030;
 - 7° de prioritering van een versnelde asbestsanering in scholen;
 - 8° de uitbouw van een kwaliteitsvolle ontvangstinstallatie voor asbestafval in alle gemeentelijke containerparken;
 - 9° de versnelde sanering van asbestbodems;
 - 10° het nemen van preventieve maatregelen ten aanzien van asbestwaterleidingen.

Johan DANEN
Mieke SCHAUVLIEGE
Björn RZOSKA